

АКТУАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВІТЧИЗНЯНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

© Р.Б. Черкес, 2012

За умови зниження темпів кредитування національної економіки відбувається зниження вартості активів і подорожчання пасивів банків, зростає ймовірність неплатоспроможності окремих банків, секторів банківської системи, а також усієї банківської системи. Аналізуючи ситуацію на ринку кредитування, насамперед, необхідно, звернути увагу на те, що цей ринок не є однорідним. Сьогодні усю банківську галузь поділяють на окремі сектори: державні банки, приватні українські банки, банки з західним капіталом, банки з російським капіталом. Усі ці сектори мають одну і ту ж проблему, пов'язану з низькою якістю кредитного портфеля. Але кожний сегмент має і свої проблеми внутрішнього характеру. Для недавно націоналізованих банків таких як Укргазбанк, “Родовідбанк”, “Київ” характерним є передача фінансових проблем приватного бізнесу на державний бюджет країни. Якщо взяти до уваги капітал націоналізованих банків і реальні вкладання в них держави, то можна очікувати лише на часткову компенсацію коштів держави (25-30%).

Щодо приватних банків, то тут ще більші проблеми, які стосуються, насамперед, самих власників банків, їх безвідповідальності, навіть, обкрадання вкладників, оскільки при банкрутстві банків, їх власники виводять свої кошти раніше, ніж вкладники одержують свої кошти. Окрім таких випадків, що підривають довіру до банків, не завжди є оправданою політика Національного банку України щодо капіталізації банків.

Банки з західним капіталом теж мають проблеми, які, насамперед, пов'язані з недостатністю капіталу, що уможливорює відхід їх з ринку України, зниженням доходності, в певній мірі, через неможливість валютного кредитування.

У банках з російським капіталом не завжди їх цілі співпадають з національними інтересами України, тому виникають так звані політичні ризики.

Усі ці чинники створюють передумову для здешевлення активів і подорожчання пасивів банків. В табл. 1 подана динаміка основних показників діяльності банків в Україні, яка ілюструє продовження періоду збитковості, хоч і є певна перспектива.

Таблиця 1

Основні показники діяльності банків України (млн. грн.)

№ з/п	Назва показника	01.01. 2007	01.01. 2008	01.01. 2009	01.01. 2010	01.01. 2011	01.01. 2012	01.09. 2012
1	Кількість банків за Реєстром	193	198	198	197	194	198	176
2	Виключено банків з Державного реєстру	6	1	7	6	6	0	24
3	Доходи	41 645	68 185	122 580	142 995	136 848	142 778	98 255
4	Витрати	37 501	61 565	115 276	181 445	149 875	150 486	95 361
5	Результат діяльності	4 144	6 620	7 304	-38 450	-13 027	-7 708	2 893
6	Рентабельність активів, %	1.61	1.50	1.03	-4.38	-1.45	-0.76	0.40
7	Рентабельність капіталу, %	13.52	12.67	8.51	-32.52	-10.19	-5.27	2,73
8	Чиста процентна маржа,%	5.30	5.03	5.30	6.21	5.79	5.32	4.71

Розвиток світової економіки все в більшій мірі залежить від прийняття і дотримання країнами єдиних норм і правил діяльності в кредитно-фінансовій сфері. Міжнародні фінансові кодекси і стандарти повинні підтримувати фінансову стабільність в окремих країнах і не допускати розповсюдження кризи на інші держави. Їх можна поділити на такі групи: макроекономічна політика забезпечення прозорості, інституційна структура ринку і фінансовий нагляд, втіленням

яких займаються такі міжнародні організації, як МВФ, Світовий банк, Базельський комітет, FATF (Група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей), ОЕСР.

Світова фінансова криза 2008 р. показала, що різним організаціям довелося зіткнутися з безліччю ризиків, неплатоспроможністю внаслідок ризиків зустрічної сторони та ризиків “зараження” (contagion risk – ризик, що виникає у випадку, коли несприятливі процеси в одній країні призводять до падіння рейтингу в інших країнах), нестачі регулятивної і наглядової інтеграції, а також недосконалості режимів прийняття рішень. У зв'язку з цим Комітет розробив нові положення – Базель III, які спрямовані на усунення недоліків регулювання, що, у свою чергу, повинно посприяти запобіганню настанню нової економічної кризи.

Положення Базеля III пропонують нові стандарти капіталу, “леверидж” (leverage – використання позикових коштів для фінансування діяльності компанії; характеризується співвідношенням позикового і власного капіталу) і ліквідності для посилення регулювання, нагляду та ризик-менеджменту в банківському секторі. Стандарти капіталу і нові буфери капіталу вимагають від банків більшого розміру капіталу, а також більшої його якості. Нове відношення капіталу до позикових коштів вводить неризиковну основу для розрахунку мінімальних вимог до капіталу на додаток до системи розрахунку на основі ризику. Нові коефіцієнти ліквідності забезпечують здійснення адекватного фінансування в кризових ситуаціях.

ЧЕРНЕНКО О. В.

Національний технічний університет України “Київський політехнічний інститут”

ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТОКІВ В ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ

© О.В. Черненко, 2012

В процесі аналізу маркетингових інформаційних потоків в управлінській діяльності слід використовувати різні критерії їх класифікації, наприклад: тип економічної системи, який визначає якісні характеристики потоків, рівень інформаційного потоку, що характеризує джерело його формування та ступінь охоплення економічних відносин; якість параметрів інформаційних потоків, які впливають на ефективність функціонування економічної системи в цілому.

Найбільш загальним аспектом особливостей формування і функціонування інформаційних потоків є домінуючий тип економічної системи. Виділяють такі основні типи економічних систем: традиційна, командно-адміністративна, ринкова та змішана, яка проявляється через різну питому вагу тої чи іншої системи [1, С. 68-70]. Для класифікації систем звичайно використовують два основних критерії: 1) переважаючу форму власності на засоби виробництва, 2) спосіб координації та управління економічною діяльністю. Розглянемо особливості інформаційних потоків в економічній системі кожного типу.

Традиційний тип економічної системи передбачає організацію виробництва, обміну та розподілу доходів у відповідності зі звичаями та традиціями, технічний прогрес і впровадження інновацій різко обмежені, оскільки вони суперечать традиціям і загрожують стабільності суспільного ладу [2, С.39]. Така економічна система не тільки не потребує розвинутої системи інформаційного забезпечення, а навпаки, гальмує інформаційний прогрес, який загрожує суспільному устою. Відповідно інформаційні потоки є традиційними, сталими, нерозвиненими, обмеженим є доступ нової інформації в систему.

Командно-адміністративна система передбачає збалансований, передбачуваний і відповідно структурований потік економічної інформації між економічними суб'єктами і їх господарськими підрозділами, метою чого є вирішення і задоволення основної планово запрограмованої проблеми